

Geachte lezer,

De NBV kijkt terug op een bewogen jaar. Een jaar met onverwachte wendingen waarin veel is gerealiseerd. Zo kijken we met voldoening terug op de opening van het verbouwde Bijenhuis. Ook de progressie op het gebied van verbetering van de biodiversiteit in ons land stemt hoopvol. De wintersterfte onder bijenvolken bereikte een laagterecord sinds er sprake is van grootschalige sterfte een jaar of tien geleden. Dit wordt mede toegeschreven aan de verbeterde deskundigheid van imkers hoe de Varroamijt onder de duim te houden. Het is te vroeg voor al teveel optimisme.

Het was ook het jaar waarin we afscheid namen van Gerda Boogaards, het vertrouwde gezicht op het secretariaat van de NBV. Ze ging met pensioen. Laura Tinholt-Huibers nam in juni het stokje van haar over.

Grote stappen werden gemaakt ten aanzien van bestuurlijke hervorming naar een Ledenraad. In 2017 valt het besluit hierover. Eind van het jaar vond er een ledentevredenheidsonderzoek plaats. De resultaten werden vlak voor kerst aan het bestuur gepresenteerd. In grote lijnen zijn leden tevreden; geven ze de vereniging een voldoende. Maar op allerlei fronten kan het beter. Daar gaan we aan werken.

Het meest opzienbarende van 2016 was het besluit van het bestuur de winkel in het Bijenhuis van de hand te doen. De verf was amper opgedroogd en het pand heropend toen het bestuur zich realiseerde dat de winkel een heel grote impact op het reilen en zeilen van de vereniging heeft. Het besluit werd gevoed door het vertrek van de manager per 1 januari 2016. De discussie die ontstond over de taken van de vereniging, haar doelen en de visie die daaraan ten grondslag ligt, liet geen ruimte voor een commerciële handelspoot. Er werd een buitengewoon geschikte kandidaat gevonden waarmee begin december een intentieovereenkomst voor de overname werd getekend. Op 1 januari 2017 behoorde de winkel officieel niet meer aan de NBV.

Kortom het was een bewogen jaar, misschien ook wel een rumoerig jaar. De nodige stappen voorwaarts naar een proactievere organisatie gericht op de imkerij en de honingbij zijn gezet.

Namens het hoofdbestuur,

Jan Dommerholt

Hoofdstuk		Blz.
1.	Hoofdlijnen van 2016	5
1.1	Actieprogramma Bijengezondheid	5
	Provinciaal	5
1.2	Bijenhuis 3.0	6
1.3	Ledenraad	7
2.	Belangenbehartiging	8
2.1	Biotoop	8
2.2	Idylle	8
2.3	Internationale samenwerking	9
3.	Advisering en begeleiding	10
3.1	Ambassadeur Groen	10
4.	Kennis en informatie	11
4.1	Studiedagen	11
5.	Communicatie en educatie	13
5.1	Cursisten	13
5.2	Commissie Communicatie	13
5.3	Mediawerkgroep	13
5.4	LOI en presentaties	14
5.5	Commissie Onderwijs	15
	Website NBV	15
	Gerealiseerde activiteiten 2016	15
	Herstructurering bijenteeltonderwijs	15
	Cursus praktisch imkeren	16
	Lerarendag 2016	16
	Ontwikkeling cursusmateriaal	16
	Cursussen 2016	16

6.		Jeugd	17
	6.1	De jeugd in beeld	17
	6.2	International Meeting of Young Beekeepers	17
7.		Organisatie en structuur	18
	7.1	ALV	18
8.		Hoofdbestuur	19
	8.1	Overzicht portefeuilleverdeling hoofdbestuur	19
	8.2	Overzicht commissies/ werkgroepen 2016	21
	8.3	Overzicht medewerkers NBV/ Bijenhuis 2016	23
		Colofon	24

Zoals voorgaande jaren gaat veel van ons werk uit naar bijengezondheid. Daar waar we vroeger vooral bezig waren met bedrijfsmethoden zien we de afgelopen jaren een verschuiving naar aandacht voor de vitaliteit van bijenvolken en de omgeving waarin ze moeten leven. In alle geledingen van de vereniging zien we dat als terugkerende thema's.

Landelijk zien we tal van initiatieven om de biotoop voor bijen en insecten te verbeteren. Meer en betere dracht gedurende het seizoen van maart tot november, zoals het planten van bio-bollen voor stuifmeel en nectar in het voorjaar en aandacht voor gewassen die laat in de herfst nog dracht leveren.

Ook de toekomst van de vereniging heeft menig lid in meer of mindere mate bezig gehouden. Bij het reflecteren over de service die we willen bieden aan de leden, bemerkten we dat, na de verbouwing van het Bijenhuis, die service niet aansluit bij de verwachtingen. Daarbij mist het Hoofdbestuur de kennis en vaardigheden om die handel op concurrerende wijze te bedrijven, zodat we een relevant marktaandeel kunnen houden.

1.1 Actieprogramma Bijengezondheid

Landelijk

De aandacht ging veelal uit naar de actuele ontwikkelingen rondom het Actieprogramma Bijengezondheid, ofwel Bijenberaad, dat nu ook op provinciaal niveau steeds meer gestalte krijgt. Het Actieprogramma rust op vier pijlers:

- Pijler 1: gewasbeschermingsmiddelen
- Pijler 2: ziekten en plagen van bijen
- Pijler 3: (gebrek aan) voedselaanbod en biodiversiteit
- Pijler 4: imkerpraktijk

Het gaat nog steeds niet goed met de bijen

Naar aanleiding van het persbericht van Nefyto, waarin de brancheorganisatie stelt dat het goed gaat met de bijen, waarschuwt de NBV voor optimisme. Na een aantal jaren geconfronteerd te zijn met hoge wintersterfte van honingbijenvolken, lijkt het tij gekeerd. Imkers verloren in de winter 2015-2016 gemiddeld nog maar 6,5% van hun volken tegen ruim 20% een jaar of vijf geleden. Deze positieve ontwikkeling wordt toegeschreven aan een verbeterde, doorgevoerde bedrijfsmethode binnen de bijenhouderij in ons land. Daar blijft het bij als het gaat om verbetering ten aanzien van bijen.

Provinciaal

In navolging van het landelijk initiatief hebben verschillende provincies aangegeven ook haast te willen maken en hebben diverse initiatieven hieromtrent ontplooid. De Provincie Noord Brabant heeft in oktober een motie 'samen voor de bijen' aangenomen en een covenant gesloten met diverse partners waaronder de NBV, waterschappen, natuurorganisaties, het bedrijfsleven én de politiek om een betere biotoop te ontwikkelen voor bijen en andere insecten. Hiervoor is een bedrag gereserveerd om komende jaren blijvende initiatieven te ontwikkelen. Denk aan initiatieven zoals akker- en bermbeplanting, groene aders door Brabant en het inrichten van een kenniscentrum.

De NBV is van mening dat vergroeningsplannen de imkerij moeten dienen. In het provinciaal overleg zijn meer natuurorganisaties vertegenwoordigd die hetzelfde belang nastreven. Het Brabantse plan houdt onder meer in dat de provincie groene burgerinitiatieven en het bij-vriendelijk inrichten van bedrijventerreinen en schoolpleinen gaat

stimuleren. Verder gaat de provincie deelnemen aan het Bee Deals-initiatief, dat tot doel heeft allerlei organisaties in de voedselketen bij-vriendelijk te laten werken. Om ook voor de lange termijn een goed plan van aanpak te kunnen maken, stellen GS voor een provinciale bijenwerkgroep op te richten. Deze werkgroep zou een breed gedragen provinciaal actieplan voor de lange termijn kunnen opstellen. Namens de NBV nemen Vincent Sterring Schouten van Almkerk, Aat Rietveld en Jos Römgens deel aan de werkgroep van de provincie Noord Brabant.

Op 15 oktober, bij gelegenheid van het 100-jarig bestaan van de afdeling Horst, werd een symposium georganiseerd in Maastricht onder de naam 'Limburgers bijeen voor bijen'. Onder meer provincie Limburg, de twee Limburgse waterschappen, imkerverenigingen, terrein beherende organisaties, Rijkswaterstaat, Citaverde College en LLTB ondertekenden een convenant. Zij spraken hiermee de intentie uit door middel van maaibeheer en akkerrandenbeheer het Limburgse platteland bloemrijker te maken. Daarnaast is het de bedoeling dat de partijen bijdragen aan landelijk en lokaal (praktijk)onderzoek naar de omvang van bijensterfte en voorlichting over methodes om bijengezondheid te stimuleren.

In navolging van de provincie Noord Brabant werd in Overijssel in het najaar de Bijenagenda ondertekend. Vergelijkbare initiatieven, waaronder in Zeeland, zullen in 2017 meer gestalte krijgen.

1.2 Bijenhuis 3.0

Plannen en concretisering vernieuwbouw NBV Verenigingsgebouw en Serviceafdeling en toekomst van het Bijenhuis.

Aangaande het Bijenhuis van de NBV zijn in 2012 plannen ontwikkeld voor een grondige interne vernieuwbouw en een opfrissing van de buitenruimte. Na een verbouwing van een half jaar werd op 9 april 2016 het Bijenhuis op feestelijke wijze heropend door Geert van Rumund, burgemeester van Wageningen.

Alle inspanningen nodigen uit tot vreugde, maar ook tot reflectie. Wat zijn de kernactiviteiten van de NBV en hoe kunnen we die realiseren?

Het Hoofdbestuur concludeert dat de handel in imkermaterialen in een commercieel sterk veranderd landschap terecht is gekomen en niet meer tot het takenpakket van een bijenhoudersvereniging behoort. Vanuit die wetenschap onderzoekt het Hoofdbestuur wat de mogelijkheden zijn. De vereniging gaat door als voorheen en neemt een salesmanager in dienst of zij verhuurt het winkeldeel in het pand en eventuele opslagcapaciteit of ze verkoopt het geheel. In overleg met de groepsbestuurders en na een rondgang in het land door bestuursleden komt het Hoofdbestuur tot de conclusie dat het dragen van de verantwoordelijkheid van een onderneming niet meer verantwoord is en verkoop hierop het beste antwoord is.

Op 8 december 2016 werd de intentieovereenkomst getekend met de partij die het pand wil overnemen en de handelsactiviteiten voortzet. Per januari 2017 gaat de NBV met de overdracht van de winkel een nieuwe fase in. De vereniging zal zich nadrukkelijker gaan richten op haar kerntaken, waaronder het faciliteren van een grote groep betrekkelijke nieuwkomers in de imkerij.

1.3 Ledenraad

In 2012 is gestart met het schrijven van een meerjarenbeleidsplan. Een van de targets is te komen tot een plattere verenigingstructuur waarbij de afstand van de leden tot het bestuur aanmerkelijk verkleind wordt. Dat komt niet alleen de communicatie ten goede, maar draagt ook bij aan meer invloed van de leden op het beleid én aan snellere besluitvorming. Gekozen is voor een Ledenraad die de Algemene Leden Vergadering zal vervangen. De Ledenraad van circa veertig personen heeft vergelijkbare bevoegdheden als de ALV. Het grote verschil is dat ledenraadsleden uit de leden worden gekozen en dat er eenvoudiger en frequenter overleg mogelijk is met het Hoofdbestuur.

Pagina
| 7

Om het doel te realiseren is in 2014 een commissie Ledenraad ingesteld. In oktober 2015 werd een bijzondere ALV gehouden. Uit de toenmalige feedback vanuit de leden is het plan bijgesteld. Tijdens de ALV van 23 april 2016 informeert het Hoofdbestuur de aanwezigen. De ingrediënten voor nieuwe statuten komen aan bod. Daarna werden wijzigingen aan de Groepen voorgelegd. Tijdens het HB-Groepenoverleg in september 2016 worden de conceptstatuten uitvoerig besproken. De nodige opmerkingen waarover in het overleg overeenstemming is, worden verwerkt in de volgende conceptversie. Deze komt in het extra HB-Groepenoverleg in november aan de orde. De planning is in 2017 de omvorming te kunnen realiseren..

2. Belangenbehartiging

2.1 Biotoop

Bestuivingscommissie

Het belangrijkste doel van de Commissie Bestuiving is het uitwisselen van kennis en ervaring over het gebruik van bijen voor bestuiving bij gewassen in land- en tuinbouw.

In januari 2016 is in Wageningen een ontmoetingsdag voor bestuivingsimkers georganiseerd met bijna 100 deelnemers. Op deze dag was er aandacht voor de praktijk van een bestuivingsimker en het telen van bijenvolken voor bestuiving. Na de lunch was er gelegenheid voor netwerken en een workshop waaraan enthousiast werd deelgenomen.

Op de landelijke Aardbeidendag in de Brabanthallen in 's Hertogenbosch is in samenwerking met ZLTO voorlichting gegeven over het gebruik van bijen voor bestuiving bij dit gewas.

De bestuivingscursus, onder de vlag van de NBV, heeft dit jaar niet plaats gevonden. In het najaar van 2017 zal weer een bestuivingscursus worden opgestart.

Er is medewerking verleend aan een artikel in het vakblad Groente en Fruit over het gebruik van bijen bij de bestuiving bij aardbeien in kassen. Bij deze teelt worden meestal hommels en bijen gebruikt voor een goed bestuivingsresultaat.

De schaalvergroting in de land- en tuinbouw gaat in een steeds hoger tempo. Op de moderne, gespecialiseerde bedrijven zijn vaak een groot aantal bijenvolken nodig voor bestuiving. Imkers met een klein aantal volken komen meer en meer tekort voor de inzet van bijen op deze grote bedrijven. In verenigingsverband kunnen de imkers samenwerken om de gevraagde grote aantallen volken te leveren. Dit gebeurt vooral in het voorjaar voor bestuiving in de fruitteelt en dan met name voor de appels en peren.

Het aantal (semi) beroepsmatige imkers die de benodigde grote aantallen bestuivingsvolken, met een bijbehorende service, kunnen leveren neemt toe. Ook komt er meer belangstelling van fruitteelt en zaadteelt bedrijven voor het gebruik van solitaire bijen voor bestuiving.

Voor de arealen van zaadteelt, blauwe bessen, aardbeien onder glas en zoete kersen breiden sterk uit en hierbij zijn honingbijen nodig voor een goede bestuiving.

Zoals ook in andere jaren zijn de richtprijzen voor de verhuur van bijenvolken bij de diverse teelten gepubliceerd in het blad Bijenhouden.

2.2 Idylle voor bijen, vlinders en mensen

In de periode van 2013 tot 2016 zijn op ongeveer 100 locaties, in verschillende uitvoeringen en verspreid over het land, Idylles van de grond gekomen. Het zijn voorbeeldlocaties die moeten laten zien hoe we ons land bloemrijker kunnen maken. De Vlinderstichting en de NBV voerden samen het project uit, samen met omwonenden, lokale natuurverenigingen en imkerverenigingen. Lokaal kan men goed inschatten welke plekken in aanmerking kunnen komen om tot Idylle te worden omgevormd. 2016 was het laatste jaar dat de Postcodeloterij de Idylleprojecten subsidieert en komt er een einde aan de samenwerking tussen de NBV, de Postcodeloterij en de Vlinderstichting.

In haar maandblad blikt de Vlinderstichting terug op de afgelopen vier jaar en nodigt haar lezers uit om de ontwikkeling van de Idylles te blijven volgen. Als voorbeeld wordt de waterberging in Sint Willebrord genoemd, die samen met de Natuurwerkgroep Rucphen en Waterschap Brabantse Delta tot stand is gekomen. De Idylle ligt er prachtig bij. Het is een brede watergang, bedoeld om tijdelijk water te kunnen bergen bij hevige regenval. Op de oevers staat een prachtige kleurige begroeiing van koekoeksbloem, biggenkruid, streepzaad, knoopkruid en nog veel meer soorten die stuifmeel en nectar leveren aan bijen, vlinders en talloze andere insecten. Er is zelfs al een rietorchis verschenen! Wat een winst voor de natuur!

2.3 Internationale samenwerking

Dit jaar was een relatief rustig jaar voor de Commissie Internationaal door het geringe aantal vragen uit het buitenland. Ook de samenwerking met de vereniging NECTAR en de stichting PUM gaf geen aanleiding tot actie.

Binnen de Commissie Internationaal is de dubbelrol van Leen van 't Leven, voorzitter van deze commissie en lid van Nectar, besproken. Om praktische redenen is afgesproken dat deze constructie wordt gecontinueerd.

Overeenkomstig het Actieprogramma 2015 zou gestreefd worden naar het vastleggen van de kennis van de voorzitter over de bijenhouderij in tropische en subtropische gebieden. Dit heeft nog niet tot concrete actie geleid. Het is echter nog steeds erg nuttig voor jonge imkers die al of niet via PUM in het buitenland actief willen zijn.

De Commissie adviseert dat zij dit in de toekomst verder gestalte zullen geven. De kennis is aanwezig, maar het is nog een uitdaging hoe deze te bundelen en beschikbaar te stellen.

In goed overleg is de secretaris herkozen ondanks het eindigen van de maximale zittingsperiode. De noodzaak was niet aanwezig gezien het geringe aantal vragen aan de Commissie. Opvolging blijft in 2017 actueel.

3.1 *Ambassadeur Groen*

In 2015 is Aat Rietveld door het Hoofdbestuur benoemd als ambassadeur Groen van de NBV. In die hoedanigheid onderhoudt hij contacten met interne en externe *stakeholders* in relatie tot de verbetering van leefomstandigheden van bestuivende insecten.

Op het gebied van drachtverbetering wordt door veel afdelingen van de NBV en door veel individuele imkers veel werk verzet. Maar er is wel een verschuiving merkbaar in de terminologie: van “drachtverbetering” naar “verbetering leefomstandigheden bestuivende insecten”. Steeds meer wordt door imkers erkend dat het niet alleen gaat om onze honingbijen, maar dat drachtverbetering zich moet richten op alle bestuivende insecten.

De ambassadeur Groen verrichtte zijn taak in samenwerking met de staf en het bestuur van de NBV.

2016 was een bijzonder succesvol jaar. In totaal werden in het land enkele vierkante kilometers ‘bijen-bollen’ gepoot. Het is het gevolg van stimuleren van de aanplant van verwildering-bollenmengsels door gemeenten en andere partijen.

De NBV werd wederom vertegenwoordigd op een tweedaagse beurs “Dag van de Openbare Ruimte” in de Jaarbeurs te Utrecht. Het gaat om de grootste beurs op dit vakgebied en wordt bezocht door vrijwel alle gemeenten en bedrijven die werken in de openbare ruimte.

Enkele gemeenten tekenden het convenant “bijenvriendelijk handelen”. In een aantal gevallen is de tekst van dit convenant opgenomen in gemeentelijke beleidsnota’s waardoor het meer status heeft gekregen en door burgers “afdwingbaar” is geworden. De ambassadeur Groen benadrukt het belang van het uitvoeren van beleid en de participatie van burgers en natuurorganisaties. Gemeenten, afdelingen en zusterorganisaties doen daarover dan ook regelmatig een beroep op de NBV. Dit heeft onder andere ertoe bijgedragen dat de NBV als gesprekspartner een volwaardige plaats inneemt en de NBV vermeld staat in het jaarboek van NL-Greenlabel. De ambassadeur Groen vertegenwoordigde de NBV op diverse symposia, congressen en studiebijeenkomsten, waaronder het internationale congres van Stichting de Duurzame Bij dit najaar in Lunteren.

In 2015 werd de bijenstal in de ‘Tuinen van Appeltern’ gerealiseerd. NBV leden kunnen op vertoon van hun de ledenpas met korting deze tuinen bezoeken.

De cursus “Kijk op Bijen” gaat over bestuivende insecten, biodiversiteit en duurzaamheid. Deze cursus is in 2016 verder ontwikkeld en komt beschikbaar voor algemeen gebruik. De cursus werd in diverse varianten op allerlei plaatsen gegeven.

De studiedagen vonden dit jaar plaats op vier locaties: Beilen, Breda, Horst en Boskoop. Nieuw was dat het programma op alle vier locaties nagenoeg gelijk was, met als thema *'Bijenproducten: complexe natuurproducten met specifieke eigenschappen'*. Het programma is in nauwe samenwerking met het Bijkersgilde tot stand gekomen. Mede of dankzij deze aanpak was het bezoekersaantal zeer goed: Beilen 170, Breda 142, Horst 153 en Boskoop 110. De studiedagen zijn financieel positief afgesloten.

In het ochtendprogramma stond de wetenschap ten dienste van de imker. Bart Keijser hield een inleiding over de resultaten van het recent honingonderzoek door de Europese Unie. De titel van zijn lezing was: *'Honing wordt meer vervalst dan ons lief is'*. Hieruit kwam het beeld naar voren dat er nogal slordig omgegaan wordt met de wetgeving op het gebied van honing. Jammer genoeg is het onderzoek binnen Europa nog niet helemaal klaar, zodat we nog geen goed beeld hebben van de situatie in Europa en dus ook niet in Nederland. Bart Keijser is nauw betrokken bij het Bijkersgilde en geeft vanuit zijn professie adviezen en voorlichting.

De tweede inleider was Frens Pries. Hij ging in op de stand van zaken van onderzoeken door hogescholen omtrent de kwaliteit van honing en was. Met de huidige bijenwasproblematiek sneed hij hierbij een actueel onderwerp aan. Frens Pries werkt aan de Hogeschool Inholland te Amsterdam met als belangrijkste vakgebied bijengezondheid en als specialisatie de correlatie tussen Varroa, virussen en de wintersterfte van bijen. Frens Pries ging nadrukkelijk in op de behandeling van de Varroamijt en de te gebruiken middelen. Daarbij legde hij vooral de nadruk op residuen van de middelen die in de honing en was achterblijven. De methode, 3-gangen-menu, die door Bijen@WUR wordt geadviseerd is daarbij de meest veilige.

Annette van der Knaap tenslotte, doet onderzoek naar de samenstelling van propolis. Zij wordt daarbij getriggerd door buitenlandse onderzoeken naar dit 'plakkerig goedje'. Met het argument dat de samenstelling wisselend is, wordt de betrouwbaarheid van de Nederlandse propolis in twijfel getrokken. In haar voordracht kwam echter tot uiting dat de samenstelling in Nederland redelijk constant is. De propolis die ze voor haar onderzoek gebruikte, heeft ze ontvangen van een groot aantal imkers, verspreid over Nederland en België.

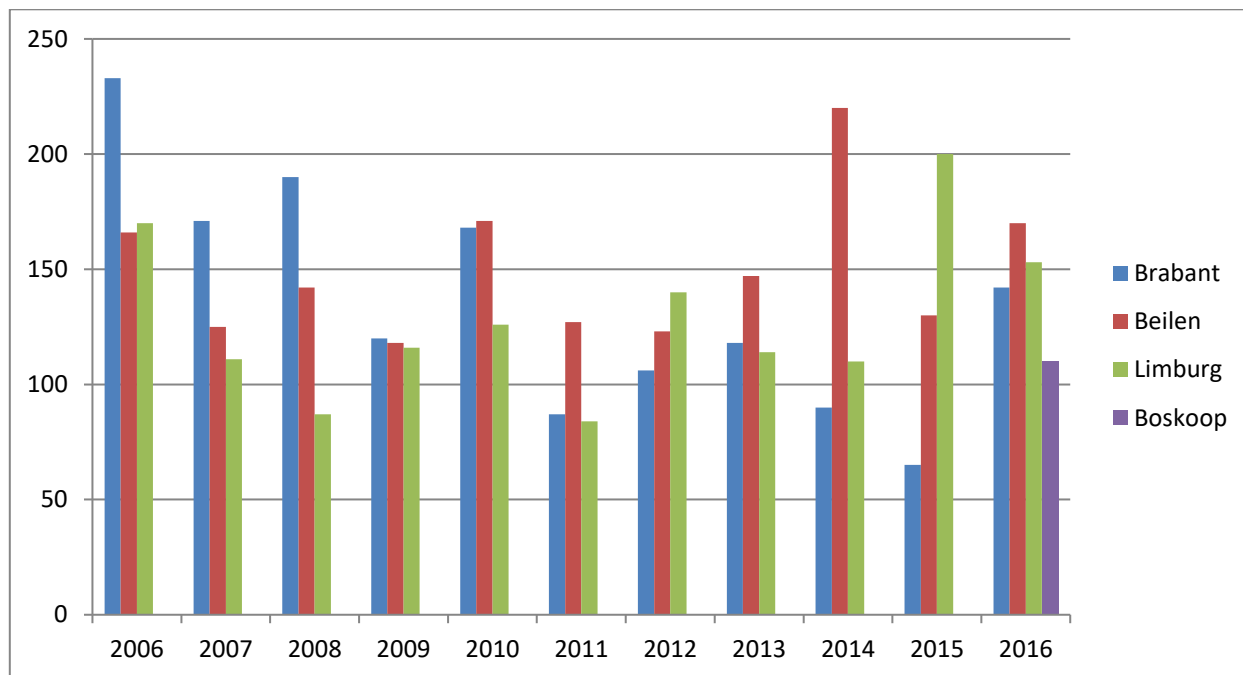
Het middagdeel werd gevuld met een groot aantal workshops en korte lezingen. Hiervoor was op alle locaties grote belangstelling. Per locatie kon men zich opgeven voor het volgen van drie workshops c.q. lezingen. Grote belangstelling was er voor het onderwerp 'Verbeterde wasproductie'. Niet zo gek gezien de recente problemen met kunstraat. Ook 'Pollenanalyse' en 'De smaak van honing' scoorden goed, evenals Biologische honing en Bijengif. Het Bijkersgilde vertelde verder over haar opleidingen, demonstreerde apparatuur en gaf voorbeelden hoe je een mooi etiket voor op je honingpotje kan maken.

Op alle vier locaties hebben veel imkers hun producten aangeboden om te worden gekeurd. De uitslag van de keuring is over het algemeen goed tot zeer goed te noemen. Wel zijn er door de keurmeesters van het Bijkersgilde kanttekeningen geplaatst bij onder andere de zuiverheid van de pot en de regels om aan de keuring te voldoen. Er werd gewezen op het Keuringsreglement dat op de site van de NBV staat.

Al met al kunnen de plaatselijke organisaties: NoN-Bijeen (Beilen), Groep De Baronie (Breda), afdelingen Horst e.o. en Sevenum/America (Horst) en Groep Zuid Holland (Boskoop) trots zijn op het werk dat zij hebben verricht om deze dagen te doen slagen.

	2012	2013	2014	2015	2016
Brabant	106	118	90	65	142
Beilen	123	147	220	130	170
Limburg	140	114	110	200	153
Boskoop					110
TOT	369	379	420	395	465

Bezoekers afgelopen jaren in statistiek

5 Communicatie en educatie

5.1 Cursisten

1.226 cursisten namen deel aan één of meerdere cursussen van de NBV.

5.2 Commissie Communicatie

De Commissie Communicatie heeft de uitvoerende taken ondergebracht in werkgroepen. In 2016 kwam de commissie niet bijeen. De dagelijkse zaken worden behartigd door communicatiemedewerker Frank Moens. In voorkomende gevallen kan of wordt de mediawerkgroep ingeschakeld.

5.3 Mediawerkgroep

Bijenhouders

In 2016 is Bijenhouden achtmaal verschenen volgens de planning, in een oplage van 8.100 exemplaren.

Met een team inclusief drie nieuwe leden heeft de redactie actief haar werkzaamheden voortgezet. Met de splitsing van de taken van hoofdredacteur en eindredacteur kregen we een betere verdeling van de verantwoordelijkheden. Wietse Bruinsma vervulde het eindredacteurschap en Kees van Heemert werd hoofdredacteur. Een van de nieuwe leden, Rien van Broekhoven, ontfermde zich over de illustratieve aspecten van Bijenhouden, maar stopte helaas zijn werkzaamheden in de zomer. De redactie heeft inmiddels een nieuwe redactiefotograaf om dit belangrijke werk op zich te nemen.

Naast de bekende rubrieken die elk nummer weer te lezen waren, brachten we in Bijenhouden nummer 3, 4 en 5, in het kader van het themanummer over de Varroamijt, dertien publicaties uit. Door Henk van der Scheer werden de artikelen van de auteurs uit binnen- en buitenland geredigeerd. De nadruk bij de publicaties lag op de selectie van Varroa resistente volken. Hiermee werd tevens een actueel overzicht gegeven van de stand van het onderzoek van dit moment. Een leuke nieuwe rubriek die door Caroline van der Laan werd verzorgd met de titel 'Uit de oude doos', gaf een aardig beeld van hoe er 100 jaar geleden bijen werden gehouden. Een nieuwe activiteit die de redactie ontplooidde was het beschikbaar maken van een collectie dia's die door onze vroegere redacteur Peter Elshout aan de redactie was geschonken. Meer dan 4.000 dia's werden door twee NBV-leden, te weten Woud Verburg en Foke Deahl, gedigitaliseerd en begin 2017 hopen we een toegankelijke beeldbank te hebben waardoor we als redactie over een enorm potentieel aan foto's beschikken die we bij onze publicaties kunnen plaatsen.

BijenBlog

Aan de hand van verschillende categorieën zoals bloeiende insectenplanten, hommels, imkerwerkzaamheden, koninginnenteelt horen we de deskundige Ben Som de Cerff praktisch uitleg geven. Veel imkers richten hun werkzaamheden in aan de hand van de blog van Ben Som. De Blog verschijnt bijna iedere week. Ben Som de Cerff, auteur en imker, is een autoriteit op het gebied van trainingen,

workshops, honing, teelt van Buckfast-koninginnen en praktisch imkeren met TBH en Dadant.

Imkernieuws

Imkernieuws, de digitale nieuwsbrief van de NBV, verscheen in totaal acht keer (om de zes weken). Er verschenen twee tussentijdse extra edities om de lezers van actualiteiten op de hoogte te stellen.

Pagina

Met de redactie van het blad *Bijenhouden* is een taakverdeling afgesproken over de publicatie van onderwerpen. Het gedrukte blad richt zich meer op achtergrondberichten die niet perse actueel zijn, terwijl *Imkernieuws* juist geschikt is voor nieuws, aankondigingen, aanmelden voor cursussen en wijzen op interessante websites en leerzame online filmpjes.

De redactie van de nieuwsbrief bestaat uit de leden van mediawerkgroep. *Imkernieuws* heeft een bereik van ongeveer 9.000 mailadressen, waarvan ca. 1.000 van buiten de vereniging. Het openingspercentage ligt tussen de 50 en 60 procent. Informatie over de imkerpraktijk blijft onveranderd het populairste onderwerp.

Forum Bijenhouden.nl, onveranderd podium voor de bijenhouderij

Het forum blijft een podium voor uitwisseling van wetenswaardigheden over de bijenhouderij. Beheerders (moderatoren) zorgen voor het in banen leiden van de berichtenstroom en zien er op toe dat er geen persoonlijke grieven van gebruikers over en weer gaan. Wim Joosten is al enige jaren de drijvende kracht achter het geheel.

BijenkennisNET

Het netwerk van LTO en NBV bestaat drie jaar. Diverse commissies maken gebruik van het kennisnet om lesstof aan te bieden en te communiceren met cursisten. Desalniettemin geniet het nog niet de gewenste populariteit.

5.4 LOI en presentaties

De zevende Landelijke Open Imkerijdag vond plaats op 9 en 10 juli. Op meer dan 250 locaties hebben individuele imkers, imkerafdelingen of -groepen hun bijenstand opengesteld. De weergoden waren het evenement goed gezind. Het was écht bijenweer: half bewolkt, zonnetje en een aangename temperatuur tot een graad of 25.

Na afloop waren de deelnemers enthousiast over de belangstelling van de bezoekers. Hier en daar viel het aantal bezoekers wat tegen, maar op de meeste locaties was de belangstelling goed tot zeer goed. Naar schatting werd de Landelijke Open Imkerijdag door 20.000 mensen bezocht.

De pers had voorafgaand aan de open dagen de LOI goed aangekondigd. Op de dagen zelf werd er vaak nog verslag gedaan. Ook van deelnemende imkers en verenigingen ontving de NBV bijzonder leuke en enthousiaste verhalen.

5.5 Commissie Onderwijs

Website NBV

De commissie bijenteelt onderwijs heeft een eigen plaats op de website van de NBV. Het beheer gebeurt in samenwerking met de serviceafdeling van de NBV en de Commissie Bijenteeltonderwijs.

Gerealiseerde activiteiten in 2016

Het bijenteeltonderwijs binnen de NBV heeft zich verder ontwikkeld. Daarbij heeft de interactie van de Commissie bijenteeltonderwijs met de actieve bijenteeltleraren een positieve bijdrage geleverd.

In 2016 is de cursus specialist praktisch imkeren georganiseerd. Het is een nieuwe cursus, waardoor bij de uitvoering verbeterpunten naar voor zijn gekomen.

In 2016 is een vernieuwde cursus bijenteeltleraar van start gegaan. Concreet houdt dit in dat leraren bijenteelt niet langer een A en B certificaat behalen, maar breed opgeleid worden. De opleiding bijenteeltleraar is in oktober van start gegaan.

De commissie Bijenteeltonderwijs heeft verder gewerkt aan de herstructurering van het bijenteeltonderwijs, met name het praktijkboek, het vorm geven aan de cursus praktisch imkeren als vervolg op de cursus bijenteelt voor gevorderden.

De cursus specialist bijengezondheid is op 26 november 2016 van start gegaan.

Op verzoek van Citaverde (school voor mbo, vmbo) is overleg gevoerd over het implementeren van het bijenteeltonderwijs in het beroepsonderwijs.

De nieuwsbrief voor leraren verscheen vijf keer in 2016.

Herstructurering bijenteeltonderwijs

Alle overleg over de herstructurering van het bijenteeltonderwijs heeft geleid tot de volgende structuur:

Voor beginnende imkers is er de basiscursus bijenteelt en de voortgezette basiscursus.

Voor de geïnteresseerde imker zijn er cursussen betreffende deelaspecten van het houden van bijen zoals bijenproducten, koninginnenteelt, bijengezondheid, praktisch imkeren etc.

Voor de imker die zich nog verder wil professionaliseren zijn er specialistencursussen die deelaspecten van het imkeren betreffen, zoals specialist bijenproducten, koninginnenteelt, bijengezondheid, praktisch imkeren etc.

Daarnaast is er ook nog de cursus bijenteeltleraar. De combinatie van leraar bijenteelt en een specialistencursus (met een workshop didactiek betreffende die cursus) geeft de onderwijsbevoegdheid om cursussen voor de geïnteresseerde imker te geven.

De implementatie van deze structuur zal een krachtige stimulans krijgen door daarbij passend lesmateriaal te ontwikkelen, met name voor de cursus praktisch imkeren.

Cursus specialist praktisch imkeren

In december 2015 is de cursus specialist praktisch imkeren van start gegaan met 24 deelnemers en wordt in januari 2017 afgerond.

Lerarendag 2016

De lerarendag is op 1 oktober gerealiseerd met als programma:

- EU constateert gesjoemel met honing door de heer Wim Reybroeck
- Bijenteeltonderwijs in beweging. Eric van Oijen geeft een overzicht waarin de samenhang tussen de verschillende cursussen centraal staat
- Discussie: Is het praktijkboekje een goed middel om te werken aan de uniformiteit van de basiscursus?
- Bijenteeltonderwijs in beweging door Mari van Iersel
- Klimaatverandering, bijen en bijenhouden door Marie José Duchateau

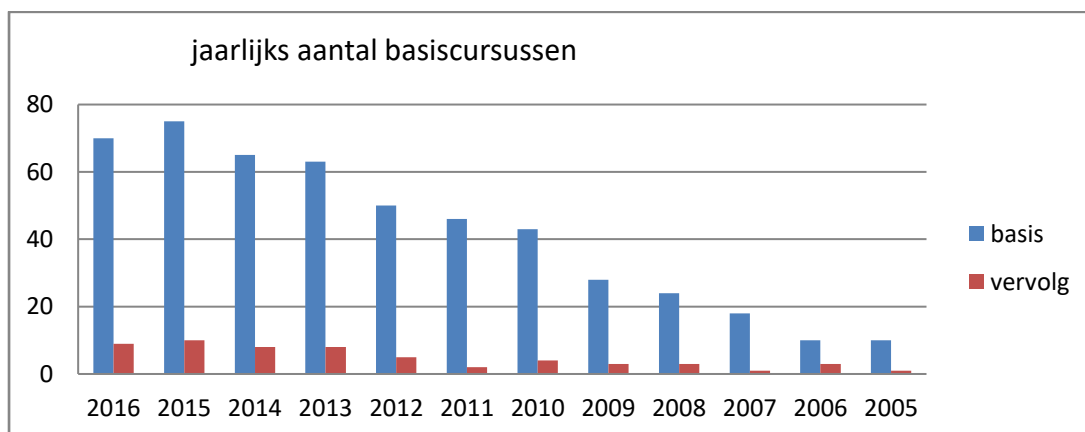
De lerarendag is bezocht door ongeveer 70 personen.

Ontwikkeling cursusmateriaal

De Commissie Bijenteeltonderwijs is aan het werk geweest met het zogenaamde praktijkboekje als middel de cursist meer profijt te laten hebben van de basiscursus.

Cursussen in 2016

In totaal zijn er in 2016 in het kader van de regeling bijenteeltonderwijs 70 basiscursussen gegeven met ongeveer 1.250 cursisten. Daarnaast zijn er negen vervolgcursussen gegeven met \pm 100 deelnemers. Ook in 2016 kregen cursisten van basiscursussen uit het oogpunt van PR gratis het lidmaatschap van de NBV aangeboden, inclusief toezending van het maandblad *Bijenhouden*.

De grafiek met het meerjarenoverzicht geeft een goed overzicht van de ontwikkeling van het aantal cursussen. In totaal zijn er sinds 2005 7.237 mensen begonnen met imkeren. 641 imkers kregen een vervolgcursus.

6.1 De Jeugd in Beeld

Een van de speerpunten van het hoofdbestuur in 2017 is het realiseren van een volwaardiger plaats van jongere imkers. In 2016 is daar reeds aanvang mee gemaakt met het ontwikkelen van een visie. Allereerst vertrekt deze visie vanuit de positie dat jeugd en jongeren in de vereniging in beeld moeten komen. Hiervoor zullen de diverse media gebruikt worden. Daarnaast moet ook de organisatie zelf interesse ontwikkelen voor de belevingswereld en interesse gebieden van deze doelgroep. Zo hebben we geen goed beeld waar het zwaartepunt ligt; bijvoorbeeld bij biologie of ecologie, geld verdienen, competitief imkeren, groepsactiviteiten of loyaliteit aan vader en moeder, omdat die ook imkers zijn. Door jonge imkers in beeld te brengen hopen we een beeld te genereren waar onze toekomstige collega's zich voor interesseren als het gaat om imkeren en bijen en hen te blijven stimuleren bezig te zijn en zich verder te ontwikkelen als imkers.

6.2 International Meeting Young Beekeepers

Al jaren ondersteunt de NBV de International Meeting of Young Beekeepers (IMYB). De opzet van de IMYB competitie was geheel anders dan in voorgaande jaren. Essentie was dat men dit jaar heeft gewerkt met 'gemengde teams'; tien teams van elk zes deelnemers uit verschillende landen en met verschillende moedertalen. TeamNL bestond uit drie jongens: Bob Broeze deed eerder mee in 2013 en werd toen 5^e. Emiel Wolfs overkwam exact hetzelfde in 2014. Niels Wiersema meldde zich in januari van dit jaar als eerste aan.

De deelnemers waren verdeeld over internationale teams. De teams werden getest op praktische en theoretische kennis over het bijhouden, bijenproducten en dracht. Helaas voor hen zaten zij geen van allen in de prijswinnende teams.

7. Organisatie en structuur

7.1 Algemene ledenvergadering

Op 23 april vond de Algemene LedenVergadering plaats.

Veel aandacht ging uit naar de Ledenraad. Veel vragen nodigde uit tot een uitgebreid antwoord aan de aanwezige leden.

Pagina
| 18

Drie leden werden door de NBV onderscheiden met een erekorfje, te weten Albert Stoter, Mart van den Boogaert en Jan Kruit.

- Albert Stoter is de grondlegger en uitvoerder van de website Imkerpedia. Als actieve bijenteeltleraar heeft hij er grotendeels voor gezorgd dat de vereniging Apeldoorn/Ugchelen in ledenaantal is toegenomen de laatste jaren
- Mart van de Boogaert, voor werkzaamheden en bewezen diensten in het bijzonder voor de opzet van de bijenhal en het beheer van de bijenhal van het Natuur en Milieu Educatief centrum Weert (NME) van 1992 tot en met 2015. Hij onderhoudt tevens contacten met de Belgische Imkerverenigingen
- Jan Kruit zet zijn deskundigheid en kennis al jaren in als bijengezondheidscoördinator. Hij wordt regelmatig voor presentaties gevraagd en over een paar jaar is hij 50 jaar lid van de NBV. Hij verdient het erekorfje, omdat hij de deskundigheid heeft als bijengezondheidscoördinator en met name de bestrijding en acties rondom AVB

Tevens werd Gerda Bogaards bedankt wegens haar jarenlange inzet als bureausecretaris van de NBV.

Tegen het einde van de vergadering sprak Bram Cornelissen, onderzoeker bij Bijen@WUR. Bram vertelde over de bedreiging van de kleine bijenkastkever, die in Italië is gesignaleerd. Het is niet ondenkbaar dat dit schadelijke beestje onze kant op komt.

Als gevolg van de toegenomen belangstelling voor bijen en het bijenhouden maakt de vereniging sinds 2013 een gestage groei door. In 2016 werd de grens van 7.000 leden gepasseerd.

Ledenaantal aan het eind van het jaar:

2010 - 5.900 leden
2011 - 6.182 leden
2012 - 6.131 leden
2013 - 6.104 leden
2014 - 6.423 leden
2015 - 6.759 leden
2016 - 7.243 leden

8 Hoofdbestuur

- Jan Dommerholt – voorzitter
- Henk Zomerdijk – vicevoorzitter
- Wouter Schouwstra - secretaris
- Bert Willigenburg - penningmeester
- Wilfred Muis
- Jan Schrage
- Jacqueline Hill- Rijsbergen
- Vincent Sterring Schouten
- Marleen Boerjan is in 2016 gestart als aspirant HB-lid

8.1 Overzicht portefeuillevereiding hoofdbestuur

Portefeuilles	Jan D	Wouter	Bert	Jacqueline	Henk	Wilfred	Vincent	Jan S
Voorzitter	x							
Vicevoorzitter					x			
Secretaris		x						
Penningmeester			x					
<i>Coördinator Beleid</i>							x	
Beleidsplan							x	
Activiteitenplan							x	
Jeugd							x	
<i>Coördinator Pers</i>	x							
Contact met de pers	x							
<i>Coördinator Financiën</i>			x					
Limburgfonds			x					
Ledenraad								
Dick Vunderinkfonds	x				x			
Verzekeringen			x					
Contributie			x					
Roerende en onroerende goederen			x					
Fondsenwerving			x					
Subsidiebeleid			x					
<i>Coördinator Bijenhuis</i>	x							
Personeelszaken		x						
Handel			x					
<i>Coördinator externe contacten</i>	x							
Overleg Vlamingen	x							
Apimondia	x							
COPA	x							
Overleg andere bijenhoudersorg. in NL	x							
Groepen:								
<i>Coördinator Groepen</i>	x							
Achterhoek			x					

Portefeuilles	Jan D	Wouter	Bert	Jacqueline	Henk	Wilfred	Vincent	Jan S
Baronie		x						
Drenthe				x				
Friesland			x					
Gelders Rivierengebied					x			
Groningen				x				
Limburg								x
Midden-Brabant							x	
Noord-Holland						x		
Noord-Oost-Brabant								x
Over-Veluwe					x			
Overijssel-Oost	x							
Utrecht	x							
Veluwe-Zuid						x		
Zeeland			x					
Zuid-Holland			x					
Zuid-Oost-Brabant							x	
<i>Coördinator Bestuiving</i>						x		
Commissie Bestuiving						x		
<i>Coördinator Bijengezondheid</i>						x		
Begeleiding BGC's						x		
Spuitschade						x		
AVB						x		
Varroa						x		
<i>Coördinator Communicatie en PR</i>					x			
Communicatie en PR					x			
Redactie <i>bijhouden</i>					x			
Redactie <i>bijhouders.nl</i>					x			
Redactie <i>bijhouden.nl</i>					x			
Ledenwerving					x			
Contacten natuurorganisaties								x
<i>Coördinator Internationaal</i>			x					
Commissie Internationaal			x					
Ad Hoc commissie Ledenraad						o	x	
<i>Coördinator Koninginnenteelt</i>	x							
Commissie Koninginnenteelt	x							
<i>Coördinator Onderwijs</i>						x		
Commissie Onderwijs						x		
<i>Coördinator Onderzoek</i>	x							
Begeleidingscommissie Onderzoek	x							
<i>Coördinator Studiedagen - Evenementen</i>								x
Commissie Studiedagen								x

Bijenteeltonderwijs

Wim van den Oord (voorzitter)
 Mari van Iersel (secretaris)
 Herman Radstake (penningmeester)
 Wilfred Muis (namens het HB)
 Marie-José Duchateau
 Jos Römgens
 Eric van Oijen
 Klaas Sluiman
 Marga Canters (administratieve ondersteuning)

Studiedagen

Jan Schrage (namens HB & voorzitter)
 Bert Willigenburg (namens HB)
 Henk Büter
 Heinz Kohlmann
 Eckhard Sambeth
 Aat Rietveld
 Sjaak Buijssen

Commissie Koninginnenteelt

Jan Dommerholt (voorzitter & namens HB)
 Marie José Duchateau
 Gerrit Jan Schreuder
 Henk Kok
 Piet Verkooijen

Commissie Bestuivingsimkers

Joep Verhaegh (voorzitter)
 Christ Smeekens (secretaris)
 Henk van der Scheer
 Johan Calis
 Roeland Segers

Commissie Communicatie

Henk Zomerdijk (voorzitter & namens HB)
 Kees van Heemert (hoofdredacteur Bijenhouden)
 Frank Moens (voorzitter mediawerkgroep, hoofdredacteur Imkernieuws en website Bijenhouders.nl)
 Wim Joosten (hoofdredacteur forum Bijenhouden.nl)
 Eva Schild
 Piet van Schaik
 Tineke Brascamp

Commissie Bijengezondheid

Wilfred Muis (voorzitter & namens HB)
 Marcel Simon (secretaris)
 Jan Kruit
 Rob Veldhuizen
 Roel Paauwe
 Jan Piet Frens

Commissie Internationaal

Leendert van 't Leven (voorzitter)
 Bert Willigenburg
 Wietse Bruinsma
 Taas van Herpen
 Klaas van der Lee
 Kees Veldkamp

Redactie vakblad Bijenhouden

Kees van Heemert (hoofdredacteur)
Wietse Bruinsma (eindredacteur)
Marga Canters (secretaris)
Sarah van Broekhoven
Bart de Coo
Caroline van der Laan
Henk van der Scheer
Richard de Bruijn

Media werkgroep

Frank Moens (voorzitter & Imkernieuws)
Henk Zomerdijk (namens HB)
Kees van Heemert (Bijenhouden)
Wim Joosten (Bijenhouden)
Tineke Brascamp
Eva Schild

Ad hoc commissie Ledenraad

Leo van der Heijden (secretaris, vicevoorzitter)
Henk Zomerdijk (namens HB)
Vincent Sterring Schouten (namens HB)
Adrie Hottinga
Timen Schut

Werkgroep Landelijke Open Imkerijdag

Wim Oerlemans (voorzitter)
Frank Moens (communicatie)
Henk van Berkel
Albert Kerklaan

8.3 Overzicht medewerkers NBV/Bijenhuis 2016

Medewerkers NBV

Frank Moens:	Coördinator vereniging Communicatie
Gerda Bogaards:	Bureausecretaris (tot 1 juli)
Laura Tinholt-Huibers:	Bureausecretaris (per 23 juni)
Marga Canters:	Redactiesecretaris Bijenhouden/ onderwijscommissie
Riet Oostendorp:	Financiën

Medewerkers Bijenhuis

Gerrit Plas	Interim manager
Riet Oostendorp:	Financiën
Marjan Huiberts:	Imkerwinkel
Wout Spies:	Imkerwinkel
Gerard van der Kraats	Was werkplaats
Dolf Smits:	Houtwerkplaats
Frank Spies:	Houtwerkplaats

Colofon

Samensteller: Vincent Sterring Schouten

Redactie: Laura Tinholt-Huibers, Frank Moens

Foto's: © rechten behoren aan de NBV